

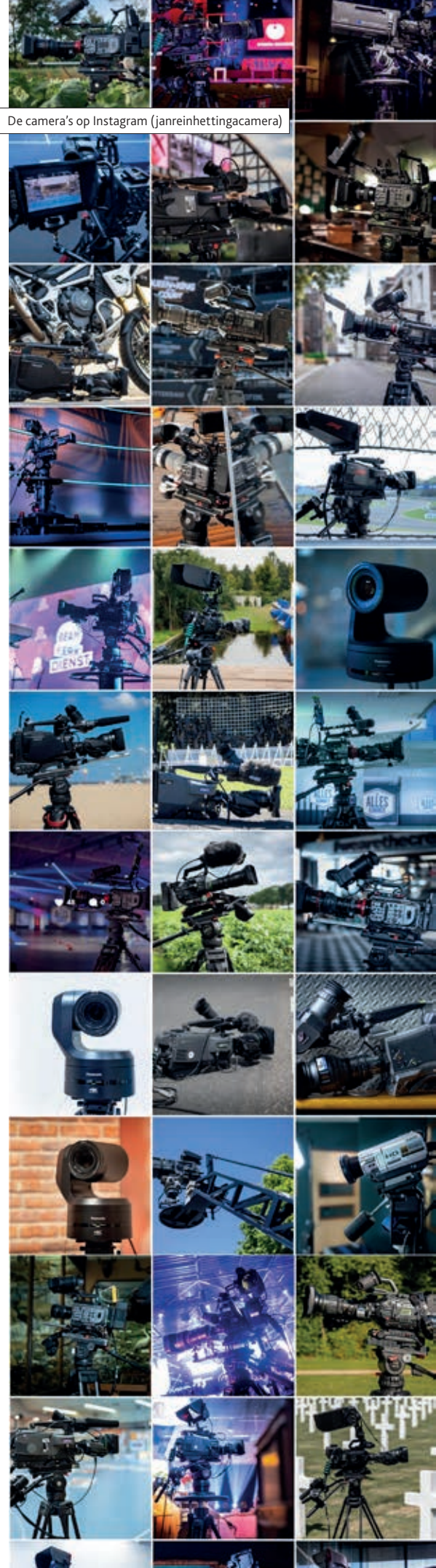
DE UITRUSTING VAN JAN REIN HETTINGA

IN ELK STADJE EEN ANDER SCHATJE

In onze serie 'De uitrusting van' vertelt een professional over het vak en het materiaal waarmee hij of zij werkt. De beurt is aan Jan Rein Hettinga, die op reinonline.blogspot.com al sinds 2005 op boeiende wijze schrijft over zijn avonturen in het werkveld, na een gouden tip van schrijver Boudewijn Büch. Maar op de eerste plaats is Hettinga natuurlijk freelance cameraman: "Ik werk zowat elke dag met een andere camera."

Tekst: Hugo Rikken

De camera's op Instagram (janreinhettingacamera)

Op zijn Instagram-account (janreinhettingacamera) plaatst cameraman Jan Rein Hettinga (51) al een jaar of drie vrijwel dagelijks een foto van de camera waarmee hij die dag draait in de omgeving waar de klus plaatsvindt. “De ene dag ben ik in Maas-tricht, een dag later sta ik in Groningen of Amsterdam en dan weer in Lutjebroek. Overall heb ik een ander apparaat waarmee ik mijn kunstje moet doen”, vertelt hij. “Er staan geen mensen op de foto’s, je ziet echt alleen maar verschillende camera’s. En als het al eens twee keer hetzelfde type camera is, dan zijn ze wel te zien in andere situaties, met andere belichting en totaal anders opgebouwd. De ene keer op een dolly, dan op een statief en dan ook weer met verschillende lenzen erop. Ik zet die foto erop en dan zet ik de datum erbij en de stad waar de foto genomen is. Dus het is elke dag een ander schatje in een ander stadje.”

BRIEFJE

Hettinga is geboren en getogen in Geleen. Als hij veertien jaar oud is, gaat hij als vrijwilliger bij de lokale omroep aan de slag en komt hij erachter dat hij cameraman wil worden. “Dat was nog in de tijd van U-Matic en de eerste CCD-camera’s”, verduidelijkt hij. “Bij de lokale omroep hadden ze ook nog een oude buizencamera, maar die heb ik eigenhandig opgeblazen.” Hettinga volgde een opleiding Audiovisuele Productie aan de Hogeschool Sittard. Voor de Filmacademie werd hij naar eigen zeggen afgewezen omdat hij ‘te jong en te Limburgs was’. “De opleiding in Sittard was breed, maar ik wilde specifiek cameraman worden.” In zijn derde jaar (1994, red.) draaide hij tijdens een stage bij AT5 nieuws, sport en reportages en kon hij heel veel vliegreuen maken. “In die tijd had nog lang niet iedereen een mobiele telefoon. Bij de balie van AT5, waar je binnen kwam, lagen allemaal briefjes van wie welke persoon moest terugbellen. Ik zat altijd met het meisje achter de receptie te kletsen. ‘Er ligt nooit eens een briefje voor mij’, zei ik tegen haar. Zij zei: ‘Dan leg ik wel zo’n briefje neer, wat zal ik erop schrijven?’ Dus toen zei ik: ‘Zet er maar op, Jan Rein NOB bellen’. Dat heeft ze gedaan. De directeur van AT5 liep vervolgens langs. Hij zag dat briefje en dacht: ‘ik moet niet hebben dat hij weggaat’. Een half uur later moest ik bij hem komen en

kreeg ik een contract aangeboden voor drie dagen in de week.”

VAST EN FREELANCE

In 1995, als Hettinga afstudeert, gaat het snel met zijn carrière. AT5 is een kweekvijver voor Hilversum en hij wordt uitgenodigd om bij het NOB te komen. Hij besluit te gaan freelancen, zodat hij voor beide opdrachtgevers kan werken. Hij draait veel voor Studio Sport en al snel komen er andere opdrachtgevers bij, waaronder Cinevideo en Camco. In 1998 reisde Hettinga een jaar lang de wereld rond met Boudewijn Büch. “Daarna ging het heel hard, want ik draaide opeens voor Het Klokhuis, Jules Unlimited en Twee Meter Sessies. Ik bouwde een aardig netwerk op, maar vond het toch nog niet snel genoeg gaan. Toen het NOB werd gereorganiseerd en de ENG-afdeling CamCompany ging heten, werd me gevraagd of ik daar in vaste dienst wilde komen. Ik heb er vervolgens tien jaar gewerkt en veel sport gedraaid, waaronder Formule 1, Tour de France, de Olympische Winterspelen en het EK voetbal in Portugal.” Sinds 2009 is hij weer freelance cameraman: “Ik vind het leuk dat ik overal in de keuken mag kijken en heel diverse klussen kan doen. Ik maakte me in vaste dienst altijd erg druk over dingen die in het bedrijf niet goed gingen, waarvan ik vond dat ze beter moesten of waarvan ik dacht dat ze dat bij de concurrent veel beter deden. Als je freelancer bent, dan kom je bij al die concurrenten, zie je dat ieder bedrijf zijn eigen struggles heeft en dat het gras niet altijd groener is bij de burens. Heel verhelderend.”

MEEDENKEN

Kennis delen, opdrachtgevers of klanten adviseren, meedenken...Hettinga vindt het allemaal leuk en interessant. “De kennis die ik bij de ene productie opdoe, kan ik bij een andere productie weer inzetten. Ik vind het leuk om mee te denken over hoe je dingen beter, efficiënter of strakker kan doen. Ik merk ook dat ik nu steeds meer voor opdrachtgevers werk die daarvoor openstaan. Bij NEP en bij EMG hebben ze natuurlijk zelf heel veel cameramensen die meedenken en meebeslissen over wat voor soort camerakist of welk type regenhoes ze gebruiken. Die zitten echt niet op mijn advies te wachten, dat snap ik ook wel. Dan moet ik gewoon ko-

men, mijn ding doen en dat zo goed mogelijk doen. Juist bij allerlei kleinere bedrijven, waar ik nu veel kom, staan ze wel open voor suggesties, adviezen of ideetjes. Dat meedenken vind ik heel erg leuk.”

ONAFHANKELIJKHEIDSTRIJDER

De keuze om niet zelf een camera aan te schaffen is bewust gemaakt. “Als je zelf een camera hebt, dan wil je die ook zoveel mogelijk inzetten. Ik doe veel meercameraproducties en dan zou ik het zonde vinden als mijn eigen camera thuis op de plank zou staan”, legt Hettinga uit. “Maar ik vind het ook fijn dat ik voor iedere opdracht met de opdrachtgever kan sparren over wat het beste zou zijn. Ik merk, met alle respect voor collega’s die zelf een camera hebben gekocht, dat zij hun opdrachtgevers graag wijs maken dat de camera die zij hebben aangeschaft het allerbeste is voor elke klus, want ze willen graag hun eigen camera verhuren. Ik zie mezelf als een soort van onafhankelijkheidsstrijder. Ik kan tegen een opdrachtgever of wie het ook weten wil vertellen wat de beste optie is. Gewoon omdat ik met al die verschillende apparaten en lenzen werk, heel veel situaties ken en dit werk nu bijna dertig jaar doe. Ik heb zelf ook geen belang bij welke camera er wordt ingezet. Ik kan objectief meedelen over wat het beste voor een productie is. Heel fijn is dat.” Natuurlijk kan het ook een nadeel zijn als je geen eigen camera hebt. Een eigen camera kun je helemaal uitbouwen zoals je zelf wilt. “Als je werkt zoals ik, krijg je elke dag een bouwpakket. Bij ieder bedrijf doen ze het net weer even anders en je moet het doen met de doos die daar op de uitgiftebalie staat.”

KRITISCH

Hettinga is kritisch op de camera’s die op het moment het meest gangbaar zijn. “Vroeger had je camera’s, die legde je op je schouder en die kon je bij wijze van spreken loslaten en dan bleef ‘ie gewoon liggen. Daar kon je mee achter iemand aanrennen en dan had je gewoon een goed plaatje. In september was ik op de IBC en daar zie je dat al die producenten van camera’s vooral met techneuten heel hard nadenken over het allermooiste plaatje dat je kan maken. Aan de echte gebruikers, de camera-operators, wordt niets gevraagd. Ze denken totaal niet meer na over ergonomie. Het zijn tegenwoordig allemaal vierkante doosjes en dan zijn er andere bedrijven die gaan daar een rig omheen verzinnen of dingen om het te stabiliseren en

om ‘m in een gimbal te hangen. Uiteindelijk heb je een soort Technisch Lego bouwpakket. Maar een echt goede camera die voor en door cameramensen bedacht is, die is bijna niet meer te vinden.”

VOORUITGANG?

Broadcastcamera’s die wél gemaakt zijn voor het betere ‘gooi- en smijtwerk’ kosten vaak het dubbele (of soms zelfs het drievoudige) van de camera’s die nu het meest gangbaar zijn, ziet Hettinga: “De Sony Fx9 en de Black Magic Ursa, dat zijn eigenlijk industriële camera’s. Die zijn volgens mij niet echt bedoeld om ze elke dag opnieuw op te bouwen en ermee op de gekste plekken te werken. Ik snap dat collega’s en bedrijven hiervoor kiezen in een tijd waarin iedereen zoekt naar manieren om nog goedkoper te produceren. Hierdoor zijn opeens ook producties haalbaar die anders uit kostenoverwegingen niet door zouden gaan. Je kan alleen niet zeggen dat het werk makkelijker is geworden en ik vraag me soms af of er wel sprake is van vooruitgang. Terwijl het beeld steeds scherper wordt is de afkijk vaak beroerd, piepklein of op een heel vreemde manier aan het apparaat bevestigd. En ze roepen allemaal dat ‘het plaatje’ zo mooi en filmisch is, maar ik zie toch veel onscherpe shots op tv. Of beelden die scheef zijn en shots die net niet close genoeg zijn, omdat de lens niet ver genoeg kon inzoomen.”

SCHRIJVEN

De ‘coronatijd’ zette, ook voor Hettinga, alles op zijn kop. In eerste instantie schrok hij,

want hij had maanden niets te doen. “Toen ben ik veel gaan schrijven over het vak, over het feit dat ik niks om handen had en over wat je zoal meemaakt als freelancer”, vertelt hij zelf. “De oorsprong van dat schrijven ligt eigenlijk in 1998, de tijd waarin ik met Boudewijn Büch werkte. Büch was natuurlijk schrijver en toen zei ik voor de grap aan tafel dat ik ook een keer een boek wilde schrijven. Toen gaf hij me een gouden tip: ‘Je moet veel gaan schrijven. Dus begin een dagboek en schrijf elke dag. Dat is vlieguren maken, zoals je ook camerawerk hebt geleerd. Als je goed wilt leren voetballen, moet je elke dag gaan voetballen’. Dus toen ben ik een dagboek begonnen. Ik ging op reis met hem en een oude laptop die hij me gaf en ging elke dag een stukje schrijven.”

BLOG

“In 2005 ben ik met een weblog begonnen. Elke dag een verhaaltje en langzaam heeft zich dat een beetje ontwikkeld tot columns over het werk”, kijkt Hettinga terug. “Het gaat zelden over mijn privéleven en ook niet over de wereld buiten het werk. Het is een hobby. Die blog heeft me al veel opgeleverd. Doordat veel mensen het leuk vinden om over de avonturen van een cameraman te lezen heb ik een bepaalde bekendheid gekregen. Zo heeft me dat wel werk opgeleverd, maar ik word bijvoorbeeld ook gevraagd om gastlessen te komen geven op scholen. Een paar jaar geleden was ik nog wel eens uitgesproken in mijn blogs, maar ik merk dat ik wel voorzichtiger ben geworden. Ik heb toch het gevoel dat mensen wat sneller op hun ➤

datavideo

HAND CARRY STUDIOS

ULTIEME ALL-IN-ONE SWITCHER

Datavideo is the enige fabrikant van unieke MobileCast studio's. Deze studio's komen in verschillende varianten en zijn allen gebaseerd op de geprezen Datavideo switcher reeks.

Het topmodel, HS-3200, is een full HD switcher met scaling op elke van de 12 inputs. Een streaming encoder en SD kaart recorder maken het geheel tot een all-in-one systeem.

Het ingebouwde 17 inch HD paneel laat de multiviewer of de PGM output zien en klapt dicht als een laptop. Een beschermende schaal beschermt de aansluitingen op de achterkant. Deze combinatie is zeer draagbaar met een gewicht van max. 10KG

Voor meer informatie, zie ook www.datavideo.com

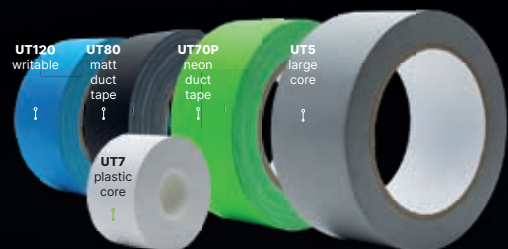
MegaTape engineered for maximum performance

Offering durability and reliable adhesion. Resilient to backstage chaos, it features a **plastic core** and a **no glue residue**.

MegaTape UT4 is the global standard for the entertainment industry, promising **hassle-free** cable bundling with **easy tearing** and a **compact size**.

Ask your dealer for MegaTape

MegaTape

megatape.eu

teentjes getrapt zijn, dus schrijf ik nu het liefst positieve stukjes. Het is de moeilijkheid om dat niet saai te laten zijn. Daarom schrijf ik tegenwoordig misschien ook iets minder.”

REMOTE

Tijdens Corona probeert Hettinga nieuwe initiatieven te ontplooiën. Zo stortte hij zich op het livestreamen en ontdekte hij de mogelijkheden van de remote camera. “Het grappige is dat ik laatst een keer voor een bedrijf een talkshowachtige setting moest doen. Dat ging met zes remote-camera’s, die ik in mijn eentje bediende. De volgende dag werd ik gebeld of ik kon invallen bij Op1 en stond ik in dezelfde setting, maar dan met zes cameramensen. En ik dacht: ‘oh ja, dit gaat de komende jaren wel veranderen’. Die cameraatjes worden steeds beter. Wanneer je het goed doet, dan gaat de kijker over een tijdje het verschil niet meer merken, vermoed ik. Ook denk ik dat over een aantal jaar meerdere programma’s met behulp van Artificial Intelligence worden gemaakt. En er zullen natuurlijk allerlei vormen ontstaan die we nu nog niet eens kunnen verzinnen. Dat gaat volgens mij heel snel. Het zal beginnen met de buitenspelcamera’s bij een voetbalwedstrijd. Iemand gaat programmeren dat die camera’s uit zichzelf de bal en de laatste man gaan volgen.”

ARCHIEF

Hettinga is sinds enige tijd bezig met het bouwen van een archief van zijn ervaringen per klus en per locatie. “Ik heb ontdekt dat het heel interessant is om

oude cameraplannen en callsheets en andere informatie over klussen goed te archiveren. Er wordt regelmatig gevraagd of ik nog weet hoe het zat ‘toen en toen, daar en daar’. Dan is het heel fijn als je een foto hebt waarop te zien is waar de camera’s stonden en hoe die opgebouwd waren met de viewer ernaast of erop. En ik heb ook best veel klussen die één keer per jaar terugkomen. Voor L1 doe ik bijvoorbeeld al jaren verschillende grote projecten met carnaval, voor RTV Oost de Military van Boekelo en voor de NOS een paar jaarlijkse herdenkingen. Aan het einde van de klus bedenk je dingen als: oh ja, we moeten eigenlijk volgend jaar die crane niet hier zetten, maar daar. En volgend jaar doe je daar een locatiebezoek en denk je: wat was dat nou toch vorig jaar ook al weer?” Dat soort dingen schrijft Hettinga nu voor zichzelf op.

Soms zijn het korte lijstjes, maar het zorgt ervoor dat hij altijd goed beslagen ten ijs komt bij terugkerende klussen.

AFWISSELING

“Als je mij bestelt dan krijg je mijn ideeën erbij, of je het leuk vindt of niet”, zo is Hettinga duidelijk. “Ik moet soms op mijn lip bijten, want dan merk ik dat mensen ervan in de war raken of het vervelend beginnen te vinden. Je moet dat ook kunnen doseren en dat doe ik ook echt wel. Gelukkig zijn er ook veel mensen in mijn omgeving die dat juist enorm waarderen en er heel blij mee zijn. Ik vind het super leuk om lijstjes te maken, mee te denken over de samenstelling van een team of over de posities van camera’s. In de coronatijd heb ik ontdekt dat ik misschien ook een rol kan vervullen als technisch producer of projectmanager. Niet dat ik de overstap wil maken, want camerawerk blijft te leuk, maar het combineren van die functies is soms wel interessant.” De afwisseling in het werk is voor Hettinga het allermooiste: “Dat je de ene dag bij de koning over de vloer komt en de volgende dag voor Het Klokhuis tussen de broccoli zit. Of dat je de ene dag op een groot poppodium staat naast een wereldberoemde artiest en dat je de volgende dag bij iemand thuis in zijn flatje komt om een interview af te nemen over iets heel heftigs. De variatie houdt mij scherp. Je moet met mensen omgaan, samenwerken en iedere dag opnieuw een wiel uitvinden of iets uitproberen. Je leert overal van. Je komt op de gekste plekken en ja, dat vind ik te gek. Daar word ik zo vrolijk van. Dat kan ik echt nog honderd jaar volhouden.” <

